Neen, Hij spreekt niet in den toekomenden tijd. Hij zegt niet: Ik ZAL opgaan. Doch Hij spreekt in den tegenwoordigen tijd: Ik ga op.

Evenwel, hiermee is nog niet alles gezegd. Want in hetzelfde vers wordt die tegenwoordige tijd nog nader aangeduid. Het is wel de onvoltooid tegenwoordige tijd: ik vaar op. Doch het is niet de voltooid tegenwoordige tijd: Ik ben nog niet opgevaren.

Zoo blijft dus dit slechts over, dat de anabasis van onzen Koning Jezus Christus aan den gang is. En wijl Hij dadelijk na Zijn verrijzenis dit alzoo openbaart, daarom hooren wij hier ons prediken, dat heel de tijd van Paschen tot Hemelvaart een anabasis is. Een hemelvaart. Een weggaan, een opklimmen tot in den hemel, tot in Zijn bovenlanden, al waar Hem plaats is toebereid.

* * *

Dit is dezelfde boodschap dan ook, als die, welke in het twaalfde hoofdstuk der Openbaring van Johannes tot ons komt. Daar wordt van het groote, sterke Zaad der vrouw gezegd, dat het werd „weggerukt tot God en tot Zijn troon". Die wegrukking, die acute verplaatsing van den Christus is begonnen, niet op den Hemelvaartsdag, doch op Goeden Vrijdag. Toen is Hij in het paradijs gebracht. En daarin is Hemzelf als tweeden Adam, als Menschenzoon gezegd, in een ontmoeting van den Knecht van Jahwe met Jahwe zelf, dat Hij was aangenomen in Zijn werk door Zijn Opdrachtgever, dat Hij beproefd bevonden was, en dat het loon, dat aan den Werker in 't verbond van ouds was toegezegd, nu Hem zou worden uitgekeerd.

Dit was dus de aankondiging van de rechtvaardigverklaring van den Menschenzoon bij God. Hem waren alle schuldenlasten afgenomen en het recht op het eeuwige leven was Hem toegekend.

Toen is Hij dit Zijn recht gaan oefenen. Als Hij dan recht op eeuwig leven had, dan zou Hij dit ook nemen. Hij zou dan nu ten hemel gaan. Hij zou ten hemel gaan als die volkomen mensch, in heel Zijn menschheid, ook naar het lichaam. En daarom wordt Zijn lichaam opgewekt; en nauwelijks is het aan den dood ontrukt, of het wordt in de anabasis opgenomen. De gansche Christus stijgt nu op.

* * *

Een „tusschentijd" is daarom die periode tusschen Paschen en Hemelvaartsdag niet. Paaschzondag is de eerste Hemelvaartsdag; de daarop volgende Maandag de tweede, de Dinsdag de derde, en de z.g. Hemelvaartsdag zelf is feitelijk de veertigste, en laatste. Heel de periode van de „veertig dagen" is anabasis-periode. En daarom wordt dan ook aan Thomas gezegd, dat het „zien" van Christus niet moest bepaald worden in aard en wijze door de paasch-, doch door de hemelvaartsgedachte. En door diezelfde hemelvaartsgedachte worden bepaald de openbaringen, en verschijningen, en opdrachten en kerkvergaderingsacten van den Heere Jezus Christus. Thomas' handen wilden den niet-meer-doode tasten. Maar de apostolische handen hebben en bloc den alreede-levende getast, het „Woord des levens".

* * *

Ja, wèl is die bruidegom verlangend naar zijn bruid, die, nauwelijks uit zijn bed gekomen, op zijn trouwdag zegt: ik ben bezig naar het stadhuis te gaan. En wèl is die verloofde trouw, die op zijn verlovingsdag zegt: ik ben bezig naar het stadhuis te gaan. En wèl is die Plaatsbekleeder getrouw, die, nauwelijks weer vereenigd met de Zijnen, verklaart: Ik ga heen, om u plaats te bereiden. En wèl is die Middelaar getrouw, die Zijn „anabasis" dadelijk begint, opdat Zijn „katabasis", Zijn wederkomst geen dag zou worden uitgesteld.

Laat ons Hem dan niet vasthouden in Zijn op-gang, Maria Magdalena. Laat ons verstaan, dat Hij zeer hemelschgezind is, omdat Hij aan de aarde welgezind is, de nieuwe aarde, waarop gerechtigheid woont. Zij is Hem toegekend; nu gaat Hij haar een woonplaats toebereiden, een woonplaats, die wij eenmaal zullen zien en groeten. Hij heeft groote haast; Hij heeft ons enkele minuten na Zijn opstanding duidelijk gemaakt, dat Hij geen pauzen kent, dat Hij zeer haastig komt.

En daarom klopt Zijn eerste volzin na de opstanding met den laatsten van Zijn heilig Woord: kom Heere Jezus, ja kom haastelijk.

K. S.

KERKELIJK LEVEN

Paschen in de prediking.

De moeilijkheden, die het preeken over „historische stoffen" meebrengt, zijn in ons blad reeds meermalen ter sprake gekomen. De eischen, die o.i. aan zulke prediking te stellen zijn, eveneens.

Reeds hebben we lang geleden algemeene regelen, die aan de homiletische behandeling van historische „stoffen" te stellen zijn, speciaal op de lijdensprediking toegepast, en in enkele trekken aangegeven, wat voor deze lijdensprediking de consequenties moeten zijn uit het door ons als Schriftuurlijk aangewezen standpunt.

Trachten we thans iets dergelijks te doen voor de prediking in de Paaschdagen, en daarna.

*

Voorop zij natuurlijk gesteld, dat het in de behandeling der historische stoffen niet te doen mag zijn om dat vermoeiende steeds maar weer aan de orde stellen van „religieus-psychologische" onderwerpen. Men moest den Heere Jezus Christus toch die oneere niet aandoen.

Die oneere?

Ja zeker.

Want het is voor den Levenden Koning der Eere een oneere, in Zijn levenstriumf zelf òf verzwegen te worden, òf alleen maar als homiletische springplank dienst te doen voor den dominee, den onderwijzer, den essayist, den zondagsschoolonderwijzer, die het technisch kunststukje volbrengen wil van het steeds weer spreken over het religieuse subject. Waar halen we toch den moed vandaan, het altijd maar weer „naar aanleiding van" het Paaschevangelie te hebben over dit en dat, en niet te spreken over het Paaschevangelie zèlf (de morgenbeurt van eersten Paaschdag dan zoo ongeveer uitgezonderd)? Als die dominee van daareven dood is, of die essayist van daar straks begraven wordt, en men vult het verslag van hun sterven of begrafenis op met allerlei bizonderheden, die men even goed kon behandelen in een verslag van hun bruiloft of ambtsaanvaarding of vacantiereisje, wat zou de familie ervan zeggen? Maar onze Paaschprediking doet toch meer dan eens den levenden Christus aan, wat we den dooden redenaar of schrijver niet zouden durven laten overkomen: opmerkingen maken naar aanleiding van zijn herleven, die we ook ten beste konden geven, naar aanleiding van iets heel anders. O zeker, we hebben wèl jaarlijks zoo ongeveer tenminste de eerste morgenbeurt gereserveerd voor de verkondiging van „het eigenlijke Paaschfeit". Maar heeft dan dáármee de homiletische „Mohr" zijn „Schuldigkeit getan"? 't Lijkt soms wel zoo; want wie vindt nu eigenlijk niet, dat de dominee als prediker van het Paaschfeit verder wel kan heengaan? Hij mag wel terugkomen natuurlijk, want op Paschen behoort een mensch in de kerk. En op Hemelvaart ook. En op de tusschenliggende Zondagen eveneens. Maar op die Zon- en Feestdagen mag de dominee — zoo oordeelen de meesten — het gerust hebben over allerlei onderwerpen uit de „religieuse godsdienstpsychologie". Dat is een vreemd woord, dùs is voor veler besef hiermee de steen der wijzen gevonden voor „cultureele" prediking (die haar tijd bijhoudt!) Zoo komt er een prediking, die 't oude volk liefheeft, dat oude lieve volk, dat zoo geen vreemde woorden kent, en geen Gunning, geen Fosdick, geen Korff, geen d'Aulén en zulke schrijvers leest. Maar zóó komt er ook een prediking, die enkele psychologisch bijgewerkte jongeren begeeren: zij lezen wèl Gunning, Fosdick, Korff, d'Aulén, en meer van die auteurs, die over heel veel dingen, maar nooit over de openbaringshistorie kunnen handelen. Dat laatste is naar veler meening een passend vraagpunt voor een niet al te belangrijk hoofdstuk der theologische encyclopaedie, zooals b.v. ook de Lépsiek van Kuyper Sr dat is, en voorts lijkt het hun een hobby van enkele gereformeerde rigoristen, van enkele van die ultra's, u weet wel, die groep, die me daar schijnt te verkondigen „dat je nu ook al geen toepassing meer maken mag".

Derhalve, de dominee van dit psychologiseerende oude, benevens van dit in andere termen weer bepsychologiseerde jonge volk, is doorgaans voor wat de verlangens zijner hoorders betreft, met één Paaschpreek in ruwe omtrekken klaar. Hij mag dan dadelijk overstappen naar het terrein der religieuze godsdienstpsychologie. Onderwerpen naar keuze: Maria Magdalena's blijde en onverwachte zielsverrassing: de dominee (of essayist) laat haar b.v. den Heere Jezus zoo echt prachtig niet met de handen, maar des te meer met de oogen vasthouden. Als hij aan 't zevende of tiende gebod toe is, zal hij 't zeer klaarlijk ons aanzeggen, dat een mensch een onkuische, een echtbreker kan zijn met gebaren, maar ook met de oogen, dat de overtreder zich vergrijpen kan aan 't goed van een ander met de handen, maar ook met de oogen. Maar wie zegt nu op Paaschzondagavond, dat Maria Magdalena Christus, of eigenlijk bedoelen we Jezus, niet met de handen en dus ook niet met de oogen vasthouden mocht? Is het niet zeer „koud", zeer nuchter, zeer „voorwerpelijk", Jezus ook met de oogen niet meer vast te houden? Ja; en dus noemen wij dat irreligieus! En dus laat de psychologiseerende Paasch-verteller vooral den nadruk vallen op hetgeen Maria met ons gemeen heeft: psychische depressies, en dan weer psychische ontspanning, met feillooze werking van het religieuze medicijn. Gods kerk is immers een heerlijk rusthuis voor ouden van dagen? En ook op Paschen wordt dit rusthuis niet opgeschrikt.

Maria, — o wat is ze dierbaar in haar Jesu-latrie! En wat is die psychische spanning prachtig om na te voelen! En wat houden haar oogen Jezus vast, al houdt ze dan ook haar handen van hem af. En wat was het toch eigenlijk heerlijk en diep-geestelijk, dat ze toch zoo heelemaal niet graag Hem aan Zijn „anabasis" (zie „Uit de Schrift") wou laten beginnen! Wij willen 't immers ook niet, broeders en zusters? Zingen ook wij niet met vader Van Alphen: „Ach, was Jezus NOG [1])

1) Nòg; dat is natuurlijk de voornaamste denkfout in het rijm.

(Zie vervolg op blz. 236.)

Benoemingen.

Heden parkeer ik in de brandnetels.

Ik wilde met u spreken over benoemingen.

Wie is er nog geen voorzitter of scriba?

Die kan te kijk gaan staan!

Elders heb ik eens geschreven: men moest een zuigeling inplaats van een rammelaar of een teddybeertje maar een voorzittershamertje en een vulpensken cadeau doen.

Hij is toch waarschijnlijk voor zulk een functie in de wieg gelegd.

Alleen, om voorzitter of scriba te worden, is het niet voldoende daartoe geboren te zijn.

Men moet ook benoemd worden.

Hoewel daar ook een mouw aan te passen is.

Allereerst zijn er menschen, die zichzelf benoemen.

Op evangelisatie-terrein kwam dat vroeger nog al tamelijk veelvuldig voor, op philantropisch en sociaal gebied eveneens, op politiek terrein niet minder.

Men wierp zichzelf op tot leider van een arbeid, tot een philantroop van belang of tot een politicus van groot formaat en men creëerde zelf zijn medewerkers, zijn vereeniging of zijn partij.

Ik bedoel hier niet de pioniers aan te randen, de geloofsmannen, die alleen stonden als veldheeren zonder leger, ik heb het oog op de ellendige namaak van deze groote mannen: de Strebers!

Eenmaal zich benoemd hebbende, ging zoo'n meneer met de volle breedte van z'n zitvlak op zoo'n werk zitten en hij stierf in het harnas, i.c. in den voorzitterszetel.

Een zwakkere editie van dit genre zijn de menschen, die zich DOEN benoemen. Die solliciteeren naar een vacanten bestuurszetel.

Iedereen weet: hij wil het worden. In vele gevallen wordt hij het ook. Deze benoeming verrast niemand behalve den benoemde. Met beminnelijke bescheidenheid verklaart hij nooit zooiets te hebben durven denken en zich heel onbekwaam te gevoelen voor deze functie. Is hij godsdienstig, dan verklaart hij met Gods hulp deze functie te willen aanvaarden.

Dan ontroeren wij op zulk een plechtig oogenblik.

Ook deze menschen zitten vaster aan hun zetel dan een postzegel aan een brief. Wel bedanken zij soms, maar zij laten zich immer weer overhalen hun functie in het algemeen belang te hernemen. Dan worden zij toegesproken en wordt in welgekozen woorden hun verdiensten uitgemeten. Dit is zeer treffend!

Laten wij nu deze beide soorten buiten beschouwing, dan blijven over de menschen, die zich LATEN benoemen. Hierbij speelt de stembus een rol. Deze rol behoort in den regel tot het komische genre. Want gewoonlijk gaat het hierbij niet erg serieus toe. Maar is men eenmaal gekozen, dan is het ineens zéér serieus! De voorzitter spreekt dan van een roeping! Dat is niet mis en zoo aanvaarden wij met schroom deze roeping.

Dit is in de meeste gevallen een roeping voor het leven.

Gewoonlijk ziet men zijn mandaat van periode tot periode hernieuwd. Men zet iemand niet aan den dijk, maar acht het plicht van fatsoen hem te herkiezen en deze herkiezing al weer vergezeld te doen gaan van een toespraakje.

Gevoelige zielen pinken daarbij een traan weg.

Mijn benoemden broeder!

Vergun mij drie opmerkingen.

Ten eerste: laat u nooit wijsmaken, dat een benoeming u gaven zou mededeelen, die gij niet bezit. Die deelt geen voorzitter uit per toespraak, maar die zijn van den Heiligen Geest. Ken dus uw eigen kracht en heb den moed met Gods hulp te bedanken, als u die gaven niet geschonken zijn.

Ten tweede: elke functie is een dienst, die u wordt opgedragen. Gij hebt te overwegen of gij werkelijk genegen zijt en in staat zijt dien dienst te vervullen. Ook gij, medebroeders van den stam van Issaschar, nederliggend tusschen vele pakken, zult u wel eens moeten afvragen of de groote cumulatie van functies, die gij in uw persoon vereenigt, inderdaad haar grond vindt in de wijsheid van uw persoon of in de dwaasheid der menschen. Misschien kunt gij nog twee schenkelen en een stukje van een oor van uw leven redden uit den kuil der vergaderingen!

Eindelijk: Waarom voert men toch niet allerwege verplichte aftreding in, zorgt zoo voor een pauze in den arbeid der veelbelasten, vergroot op deze wijze het kader, geeft ook anderen eens een kans en opent hiermede een eervolle gelegenheid minder geschikte bestuursleden van hun zetel te krijgen?

Laat ons serieus zijn.

Laat ons daarom minder serieus doen!

N. B.